

Regionální surovinová koncepce/politika Zlínského kraje v její aktuální podobě je strategickým dokumentem koordinující rozvoj kraje v oblasti využívání zdrojů nerostných surovin a s tím souvisejících oblastí. Její zpracování a uplatňování vychází ze Surovinové politiky ČR. Aktualizace stávající „Regionální surovinové politiky Zlínského kraje“ taktéž reflektuje nařízení EU 2024/1252 (Critical Raw Materials Act) na jehož základě probíhají procesy pro zařazování projektů (těžeb) mezi strategické, ve vztahu k rozvoji kritické infrastruktury kraje a státu.

Pro rozvoj kraje jsou klíčové i strategie v oblasti dopravy jak národní, tak i ty krajské, se kterými krajská surovinová koncepce pracuje a přemítá je především do výhledů spotřeby stavebních surovin potřebných pro realizaci záměrů dopravní infrastruktury.

Těžba nerostných surovin je pro společnost zcela nezbytná a zabezpečuje její prosperitu. Znamená však významný zásah do geologických poměrů území, tedy přírodního prostředí. Tyto dopady je nutné minimalizovat využitím šetrných a pro danou surovinu nejvhodnějších způsobů těžby a úpravy, komplexním využitím všech surovin na ložisku a následnou vhodnou sanací, rekultivací a revitalizací vytěženého prostoru.

V tomto dokumentu jsou shromážděny informace k současnému stavu využívání ložisek nerostných surovin, stručně jsou rovněž zmíněny významné suroviny těžené na území Zlínského kraje v minulosti.

Struktura dokumentu vychází ze schválené a certifikované Metodiky a tvorby standardů periodické aktualizace regionálních surovinových koncepcí v ČR, ke které MPO dne 13. května 2022 vydalo osvědčení o uznání „CERTIFIKOVANÉ METODIKY pod názvem „Metodika a tvorba standardů tvorby a periodické aktualizace regionálních surovinových koncepcí“. Zpracování dokumentu ARSP ZK vychází zejména z aktualizovaných kapitol o surovinovém potenciálu Zlínského kraje k 1. 1. 2023. Dokument je postupně rozdělen do dvou hlavních částí: analytické a návrhové. Analytická část dokumentu obsahuje vstupní informace týkající se aktuálního stavu využívání a ochrany a evidence ložisek jednotlivých druhů surovin. Návrhová část se věnuje potřebám surovin ve Zlínském kraji a jejich zajištění, včetně doporučení takový stav zajistit.

Úkolem regionální surovinové koncepce je:

- rozpracovat platnou státní surovinovou politiku do podmínek kraje
- státní surovinová politika (SP) je pro ni závazným rámcem

S ohledem na specifikum kraje RSP řeší zejména:

- aktuální stav využití a evidence surovinového potenciálu
- konkrétní dostupnost a využití lokálních zdrojů surovin
- kvalifikované zdůvodnění hospodářského významu nerostných surovin a jejich očekávané potřeby pro průmyslový rozvoj
- zhodnocení současného stavu a reálně vytěžitelných zásob na území kraje, trendů vývoje těžby a územního rozložení ložisek ve vazbě ke klíčovým investičním záměrům v kraji i za hranicí kraje (veřejně prospěšné stavby regionálního a celostátního významu)
- definování aktuálních problémů a potřeb surovinových zdrojů, místní ekologické aspekty těžby a zpracování surovin, návrh opatření pro využívání surovinového potenciálu kraje v dalších letech
- posílení základních právních jistot pro další rozvoj obcí a podnikatelských aktivit ve sféře využití nerostných surovin
- doporučení, opatření pro využití ložisek nerostných surovin na území kraje na cca 10 let, v našem případě do návrhového období 2034

Činnosti na zpracování koncepce byly zahájeny v červenci roku 2023 a to uzavřením smlouvy se zpracovatelem koncepce společností Česká geologická služba, státní organizace. Návrh koncepce byl podroben v souladu s platnou legislativou procesu SEA – posuzování vlivů na životní prostředí a zdraví lidí. Tento proces, který probíhal za účasti veřejnosti, která byla oprávněna vznášet k návrhu koncepce námítky a připomínky byl ukončen vydáním stanoviska SEA. Finální návrh koncepce se zpracováním všech řádně vyhodnocených námitek a připomínek je nyní předkládám orgánům Zlínského kraje ke schválení.

Regionální surovinová politika Zlínského kraje podává přehled všech ložisek a zdrojů nerostných surovin a navrhuje opatření a zásady pro jejich využívání ve středně dlouhém časovém horizontu (do roku 2034). Upozorňujeme, že se nejedná o koncepci hromadného otvírání a exploataci ložisek nerostných surovin, nýbrž o komplexní zhodnocení hospodářského významu surovinového potenciálu v kraji a tím je kladen důraz na respekt a funkci spolupráce při územně plánovací činnosti. Je žádoucí, zejména ve vztahu ke strategickým těžbám, aby byly závěry a doporučení z této koncepce promptně promítnuty do nadcházející připravované změny ZUR.

Předložený materiál naplňuje závěry a doporučení přijatých celostátních sektorových koncepcí (v oblasti životního prostředí, energetické politiky, surovinové politiky, regionálního rozvoje, národního rozvojového programu).

Všechny surovinovou koncepcí doporučené plánované záměry, představují významné surovinové rezervy tzv. územní rezervy, které v dostatečných objemech a kvalitě suroviny mohou postupně nahradit ukončované či ukončené těžby na stávajících dotěžovaných ložiskách, a to v časovém horizontu 10-15 let. Tímto budou pro území Zlínského kraje zajištěné dostatečné zdroje/kapacity na veškeré plánované stavební činnosti (dopravní infrastruktura – silnice a dálnice, obchvaty a přivaděče, vysokorychlostní tratě, konvenční tratě, modernizace, rekonstrukce a zkapacitnění železničních tratí, včetně výstavby terminálů, mostků, estakád, tunelů, nadjezdů, ekoduktů, lávek pro pěší a cyklisty přivaděčů a rekonstrukcí nádraží, protihlukových stěn apod., dále bytová a komunální výstavba, developerské projekty, průmyslové výstavby a provádění údržby a oprav existujících staveb, výstavba modulárních, včetně přivaděčů k nim, kompletní výrobní program prefabrikovaných produktů, stavební dílce pro pozemní a inženýrské stavitelství apod.). Představený výběr neznamena okamžité masivní zahájení těžební činnosti na všech uvedených plánovaných záměrech, nýbrž strategii postupných otvírek nových těžeb a rozšiřování stávajících těžeb v rámci hospodárného vydobytí zásob za ložiska ukončená či postupně ukončovaná. Nutno konstatovat, že za stávajících legislativních podmínek je průběh správních řízení vedoucích k získání povolení k otvírce, přípravě a dobývání ložisek nerostů natolik komplikovaný a zdoluhavý, že se nedaří adekvátně nahrazovat kapacity dotěžených či dotěžovaných ložisek nerostů nově otevíranými. Vzhledem k časové náročnosti procedury povolování (u šterkopísků až 7–10 let, u stavebního kamene i 8–12 let) jak nových, tak i stávajících ložisek, je doporučující na řadě významných lokalit zahájit projektové přípravy otvírek těchto ložisek s tím, že termín zahájení těžby by mohl být deklarován až nejdříve v rámci zjišťovacího řízení k vyhodnocení dopadů jednotlivých záměrů na životní prostředí (EIA). Schválením tohoto koncepčního dokumentu orgány kraje a následnou implementací jeho výstupů do změny krajské koncepce ZUR, získají možné a navrhované plochy potenciálních těžeb patřičnou územní ochranu.